

18. A budapesti árvíz.

Budapestet hazánk szívének, a Dunát pedig fő élet-
erének szokás nevezni. És méltan. Mert ez ikerváros a
kereskedés, művészet, tudományosság s kormányzat
középpontja az országban. Innét folynak ki, s ide folynak
vissza főképen mindazok, mik egy országnak mozgást és
életet adnak. A hatalmas Duna választja egymástól a két
testvérvárost. Annak köszönhetik ezek nagy részben
fényüket s nagyságukat. Mert a Dunán foly beléjük a
legtöbb kereskedelmi cikk, azon történik a legélénkebb
be- és kiutazási forgalom, miktől a város gazdagságát,
élénkségét s ritka szépségét kölcsönzé. Messze földet be

is elfoglalta a víz. Rohanása sebes, irtóztató vala. A házak
itt homokos alapra, igen alacsonyan s vályogból valának
építve. Kevés idő múltán egész sorok roskadozni kezdtek,
mindent alájok temetve, mi bennök vagy rajtuk találtat-
tott. Számos szerencsétlen, — öregek, ifjak és gyerme-
kek letek majd agyonzuzatás, majd vizbefulás által halá-
lukat. Nem volt elég sajka, nem vala annyi kéz, mennyi
a segélyért kiáltók megmentetésére szükséges lett volna.
Némelyek, csolnak hiányában, teknőbe szállottak, erre
bizák életüket, s drágább vagyonukat. Árúk, bútorok és
élelmi szerek, könyv- és másféle raktárak pusztultak.
A megrengtetett és fölemelt nagyobb házak is egymást
érve dőltek omladékba. Mindenfelé romlás, rémület és
halál! Az iszonyú csapáshoz most éhség csatlakozott.
Csak kenyérnek való sem volt elégséges; nem vala hely,
hol azt megsütni lehetne. A mit rögtön megtehettek, meg-
tevék a könyörületes szívűek. Sajkáikról kenyeret, húst,
italt osztogattak be az ablakokon; míg más helyen, az
emeletekbe szorútlak, kötélén, összekötözött kendőkön
húzogálák fel a táplálékot.

Másnap alkonyatkor már nagy része vízben úszott a
városnak. Harmadnapon az épületeknek majdnem két
harmada megrongáltan állott, vagy épen kőhalmazban
hevert. Csak negyedik napra kezdett apadni az árvíz.
A jég tova takarodék, ott hagyva maga után a leírhatlan
pusztulást és nyomort. Némely tulajdonos még házhelyére
is alig ismert rá; mert néhol egész utcák el voltak sö-
pörve. Itt az egész házból csupán az ajtófél, máshol egy
darab fal, némelyiknek egy-két oszlopa állott fenn.
A szomszéd helységek, melyek maguk is szenvedtek, fele-
dék csekélyebb kárukat, s a fővárosba siettek ruhákkal s
élelmiszerekkel. A szerencsétlenség hírének elterjedte
után majdnem egész Európa részt vőn a károsultak némi
fölsegélésében.

Évek multak, és Pest feledni kezdé lassankint a ke-
serves csapást. Egészen új, erősebb alapú, s rendezettebb
utcák emelkedtek benne, sokkal fényesebben mint az-
előtt valaha. Ezóta nyert a Duna is állandó lánczhidat,
melynek e nemben egész Európa sem mutatja párját.
Ennek átellenében épült a budai alagút, mely a keresztül-
ásott várhegy alatt, a Duna partjáról, legrövidebb úton

vezet a tulsó városrészbe, s innét a regényes budai he-
gyekre. Így heveré ki a meglátogatott város a gondvise-
léstől rá bocsátott csapást, meggyőződést nyervén, mikép
az ember csak romlandót épít, és mint a zsoltáros király
mondja: «Hacsak az Úr nem építi a házat: hasztalan
munkálkodának, a kik építék azt.»